

1923-01-24

AFSENDER

Johannes Larsen

MODTAGER

Johannes V. Jensen

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Sprog:

dansk

Dateringsbegrundelse:

Datoen fremgår af brevet.

Generel kommentar:

Professoren er bakteriologen Carl Julius Salomonsen, som i 1919 holdt et foredrag om "dysmorfismen", et delvist hjemmelavet ord, der dækkede en smitsom sindslidelse blandt kunstnere. Denne fik dem til at dyrke det hæslige og vanskabte i stedet for skønheden. Johs. V. Jensen tilsluttede sig Salomonsens ord og kaldte ham i tidsskriftet Forum "en udmærket Mand". Den debat, der opstod efter Salomonsens foredrag og skrivelser, kaldes Dysmorfisme-debatten. Johannes Larsens brev til Johannes V. Jensen indeholdt også en tegning af Jensen, som bliver trukket rundt i manegen af et dyr. Denne tegning var ikke med i de scanninger, som Johannes Larsen Museet modtog fra Det kongelige Bibliotek til databaseprojektet. Museet havde i forvejen et scan, som er indsat. "Sønner af de Slagne" osv. er citat fra et af Johannes V Jensens digte. Tøjjon er synonym for en laps. Litteratur om dysmorfismen findes bl.a.i "Du Danske sommer - Fynbomalerne og de jyske forfattere i samklang." Heri: Malene Linell Ipsen: Dysmorfisme-debatten s. 105-107. Johannes Larsen Museet 2007

Afsendersted:

Kerteminde

Omtalte personer:

George Bryan "Beau" Brummell

Else Jensen

Emmerik Jensen

Jens Jensen

Villum Jensen

Carl Salomonsen

Omtalte steder:

London
Paris

Arkivplacering:

Det Kongelige Bibliotek

Proveniens:

Indleveret til det Kongelige Bibliotek af
Larsen-familien

DOKUMENTINDHOLD

Johannes Larsen er meget begejstret for Johannes V. Jensens digte Gærdesmutter og Lærken.

Johannes og Alhed Larsen har moret sig vældigt til en fest hos Johs. V. Jensen og frue.

Johannes Larsen mener, at Salomonsen er et vrøvlhoved. Han formaner Johs.V. Jensen om, at være sin status som berømt digter bevidst og tænke på sin autoritet i kunstens verden. Han har stor betydning for kommende kunstnere.

TRANSSKRIFTION

Kjerteminde 24 Jan 1923.

Kære Johannes V!

Tak for Brevet og for Mindebladet og Februardigtet. Det er meget smukt, og dog naar jeg læser Gærdesmutter igen synes jeg næsten det er endnu smukkere, og alligevel ved jeg ikke rigtigt hvilket jeg holder mest af, mon ikke det er Hemmeligheden ved Kritik at det er saa pokkers svært at udtrykke sin Beundring for det sublime og meget lettere at rakke ned, men det kommer senere. Jeg glæder mig til Lærken. Tak for Festen vi morede os storartet og er glade for vi kom med. Hvor saa Jeres Dreng og de smaa Piger henrivende søde ud, som de i dybeste Alvor Kind mod Kind skred rundt i Salen. Det glemmer jeg aldrig. For Resten er jeg bleven saa væmmelig litterær. Først skrev Holstein og bad om et Bidrag til Bogen, det parerede jeg med et Citat. Saa telegraferede Berlingereren efter en Udtalelse, det undlod jeg at svare paa, men saa læste jeg Forum og nu kan jeg ikke længere holde min Sti ren. Normalt er mit Hovede indrettet som Kalejdoskop og jeg har til daglig nogenlunde Magt over Billederne og kan ryste dem frem, jeg skal bruge, undertiden kommer der af sig selv nye og saa er det godt, men somme Tider Gud ske Lov der kan gaa Aar imellem at det sker, kommer der Ord og saa bliver jeg bange. Til Tider lykkes det mig at jage dem ud, men det kan ske at de maa skovles op og ordnes og saa er den gal. Heldigvis er Du Digter, saa jeg kan nøjes med at skovle dem i en Spand og gi Dig en Spandfuld i Hovedet ad Gangen. Du kan selv ordne dem. Jeg vaagnede i Morges og saa paa Uret. Klokken var 4 1/2. Udenfor suste Vestenvinden i Træerne og gennem Altandøren saa jeg Ankerlanteren af en Sejler, der var gaaet ind paa Bugten i Læ. Det var altsammen som det skulde være og jeg vendte mig om for at sove videre, men saa begyndte det at dryppe med Ord.

"En udmærket Mand" og saa kom der pludselig et Billede: Johannes V der troner frem. Med et ganske lille Smil? Nej jeg kan ikke en Gang faa Øje paa

en Antydning, men med Professoren i Haanden og præsenterer: "En udmærket Mand."

En gammel Vrøvlebøtte er det, et sandt Sludrechatol, der har skreven en Bog om Malerkunst, som dokumenterer at han ikke begriber et Suk at det han skriver om, men som hos Læserne efterlader en sikkert rigtig Mistanke om at det vist heller ikke er videre bevendt med hans Fagkundskab.

Jeg er Maler og kender meget lidt til Bakterier, muligvis lige|saa|lidt som Professoren kender til Kunst. Alligevel hvis jeg begik en Afhandling af lignende Omfang om Bakteriologi vilde det forbausende mig om jeg blev taget alvorligt af den udmærkede Mands Kolleger.

N.L. Det var første Spandfuld, nu kommer den næste
Sønner af de Slagne
Se I staar paa Muld!

Vi vil jo allesammen gerne have Lov til at gaa paa Jorden, ogsaa unge Malere. Jeg kan ikke rigtigt se hvem Du vil ramme, Adr. er utydelig. Dog kan jeg se at Du vil blive taget til Indtægt af Skidtet og med din Autoritet som Nordens største Skrivende kan Du gøre Fortræd for dem der burde hjælpes. Hvad er Moder? Enten det gælder Kunst eller Klæde. Dersom jeg var Velhaver med temmelig ubegrænsede Pengemidler, vilde jeg være Modelaps, Tøjjon, beherske Skræderne i London og Paris, en moderne Brummel. Maaske i manges Øjne en latterlig Person, i mine egne ikke mere end jeg er, jeg vilde jo ikke blive anderledes, fordi jeg havde Raad til at følge mine Lyster. Moder i Kunst hvad er det andet. Det er godt de er der. De kan være et Springbrædt for dem der skal begynde, de slipper for at blive hængende i de gamle Former og dem der duer skal, nok slippe igennem og ødelægger de dem der ingen Ting er til, hvad saa, gør det noget? Det samme gælder vel for Digtere, se "Æstetik og Udvikling"

Side 35:

"Baade hvad Stof og Tilskyndelse o.s.v.

og

Side 38:

"Det gjaldt om en Forargelse o.s.v.

Kære Johannes V.

Her sidder jeg og skriver, og det er din Skyld og alligevel kan jeg ikke blive gal paa Dig. Jeg maa jo holde forfærdelig meget af Dig. Mange venlige Hilsner

Din

Johannes Larsen.

**KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE**

NY CARLSBERGFONDET

OMTALTE VÆRKER

„En udmædet Mand“

Kjærlighedsbrev 24 Jan 1923.

Kære Johannes V!
Tak for Brevet og for Mindebladet
og Februaridigtet. Det er meget
smukt, og dog naar jeg læser
Gædesmatten igen synes jeg næsten
det er endnu smukkere, og alligevel
ved jeg ikke rigtig hvilket jeg
holder mest af, men det ikke er
Varmmeligheden ved Kritik
at det er saa Takker svært
at udtrykke sin Beundring for
det sublime og meget lettere
at række ned, men det kan
man ænere. Jeg glæder mig
til Læreren. Tak for Brevet vi
morde os storartet og er
glade for at vi kom med.
Kun saa Jeres Børn og de
smaa Tigger henrivende
side ud, som de i dybeste
Alvor Kind mod Kind
skred rundt i Salen. Det
glemmer jeg aldrig.
For Brevet er jeg bleven
saa varm og lykkelig.
Fort skrev Holsten og

2.

og had om et Bidrag til Bogen
Det paaerode jeg vilde et Bort.
Saa telegraferede Berlingen
efter en Udtalelse, det udsked
jeg at være paa, men saa
læste jeg Forum og nu kan
jeg ikke længere holde min Sti
den. Normalt er mit Hoved
indrettet som Kalejdoskop, og
jeg har til daglig nogenlunde
vællagt over Billederne og
kan ryste dem frem, jeg skal
bruge undertiden kommer
det af sig selv nye og saa
er det godt, men somme-
tider, Gud ske Lov der kan
gaa, saa imellem at det
sker, kommer det Ord og
saa, bliver jeg bange. Til
Tider lykkes det mig at
jage dem ud, men det
kan ske at de maa skrø-
les op og ordus og saa er
den gal. Heldigvis er du
Digter, saa jeg kan måske
værd' at skole dem

3.

i en Spand og gi dig en
Spandfuld i Korvedet ad Gangen
Du kan selv ordne dem.

Jeg vaagnede i Morges og
saa paa Uret. Kl. var 1/2.
Udenfor ruste Vestervinden i
Træerne og gennem Altan-
døren saa jeg Aukerlante-
nen af en Seyle, de va
gaaet ind paa Brugten i Se-
let var altsammen som
det skulde være og jeg ventede
mig om for at være Videre,
men saa begyndte det
at dryppe udel Ord.

"En udmærket Mand"
og saa kom de pludselig
et Billede: Johannes
der triner frem. Med et
ganske lille Smil? Nej
jeg kan ikke en Gang
jha Gje paa en Antydning
men med Professoren
i Haanden og præsen-
terer:

4.

En udmærket Mand.
En gammel Vroalebøtte er det
et ærent Skudskatal, der har
skrevet en Bog om Malerkunst
som dokumenterer at han ikke
begriber et Suk af det han skriver
om, men som hos Læsere
efterslæder en sikkert rigtig
tanke om at det vist heller
ikke er videns bevidt med
hans Fagkundskab.

Jeg er Maler og kender meget
lidt til Bakterier, muligvis
ligeopafliedt som Professor
kender til Kunst. Alligevel,
hvis jeg begik en Afhandling
~~om~~ af lignende Omfang,
om Bakteriologi vilde det
forbære mig om jeg blev
taget alvorligt af den
udmærkede Mand Kollega.
Det var første Spandfuld,
nu kommer den næste

N.S.

5.

Souner af de Slagne
se I staa paa Muld!

Vi vil jo allesammen gerne have
Loo at gaa paa jorden, og paa
unge Malere. Jeg kan ikke rigtig
se hvem De vil ramme,
Adr. er utydelig. Dog kan jeg
se at du vil blive taget til
Grundtæt af Skidtet og med
din Autoritet som Nordens
største Skrivende kan du
gøre Fortred for dem de
burde hjælpes. Hvad er
Mode? Borten det gælder
Kunst eller Klode. Dersom
jeg var Velhaver, med tem-
melig ubegrænsede Penge-
midle, vilde jeg være
~~Modelager~~ Modelager, Pøjsou,
den danske Strederne i London
og Paris, en moderne Brum-
mel. Maaske i mange
Gne en latterlig Person, i
mine egne Øjne ikke mere
end jeg er, jeg vilde

6.

jo ikke blive anderledes fordi
jeg havde Rod til at følge
mine Lyster. Møder i Kunst
hvad er det andet. Det er
godt de er de. De kan
være et Springbræt for
dem der skal begynde,
de slipper for at blive
hængende i de gamle Former
og dem der der skal, nok
slippe igennem og odelægges
de dem der ingen Rind
er til, hvad saa, gør det
noget? Det samme gælder
vel for Digtere, se "Estetik
og Advinling"

Side 35:

"Baade hvad Staf og Til-
skudelse o. s. v.

og
Side 38:

"Det gjaldt om en
Forargelse o. s. v.

^{nyelæ}
Kære Johannes V.

Her sidde jeg og skriver,

7.

og det er din Skyld og
alligevel kan jeg ikke
blive gal paa Dig. Jeg
maa jo holde forfærdelig
meget af Dig. Naar
ventlige Vilsne

din

Johannes Sam